

НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА

Лобко В.В.

аспірантка,

*Навчально-науковий інститут публічного управління
та державної служби*

Київського національного університету імені Тараса Шевченка

СИСТЕМА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ ТА ЇЇ СТРУКТУРА

Система національної безпеки – це складне явище, що проявляється у певних сферах суспільного життя та має внутрішню структуру, що складається з певних елементів, що знаходяться в ієрархії. Система національної безпеки Української держави є доволі складною, цілісною, багаторівневою, соціальною відкритою системою, яка формується та функціонує під впливом багатьох чинників як внутрішнього, так і зовнішнього середовища [2, с. 19].

Так, до системи національної безпеки України належить ряд діалектично взаємопов'язаних підсистем (складових), які визначають стратегічні напрями та принципи її забезпечення і функціонування. До таких підсистем слід віднести:

- забезпечення безпеки людини, суспільства та держави;
- органи, сили та засоби системи забезпечення національної безпеки;
- прийняття та реалізація управлінських рішень на загальнодержавному і регіональному рівнях щодо виявлення, попередження, протидії та ліквідації наслідків загроз національній безпеці [3, с. 221].

Важливою складовою системи національної безпеки є система забезпечення національної безпеки України, яка створюється і розвивається відповідно до Конституції України та інших нормативно-правових актів, що регулюють суспільні відносини у сфері управління національною безпекою.

Слід зазначити, що система забезпечення національної безпеки України, з одного боку, виступає у якості спеціальної підсистеми системи національної безпеки, а з другого – передбачає наявність відповідних органів, сил, засобів та певним чином регламентованого процесу прийняття та реалізації управлінських рішень у сфері управління системою національної безпеки [4, с. 37].

Як зазначає В.Ю. Богданович, система забезпечення національної безпеки розглядається як сукупність правових норм, що регулюють діяльність із забезпечення та захисту національної безпеки держави, створені на цій основі державні інститути, суспільні й інші організації, а також комплекс заходів щодо реалізації політики національної безпеки [5, с. 200].

На думку В.О. Косевцова, система забезпечення національної безпеки – це комплекс організаційних структур, засобів, скоординованих дій і заходів, що здійснюються з метою розроблення і реалізації системи забезпечення національної безпеки та цілеспрямованих рішень щодо захисту життєво важливих інтересів людини, суспільства і держави від внутрішніх і зовнішніх загроз [6, с. 39].

Проаналізувавши вище зазначені визначення, на мою думку, можна погодитись з В.Й. Пашинським, який вважає, що під забезпеченням національної безпеки потрібно розуміти цілеспрямовану систему діяльності державних інститутів та суб'єктів громадянського суспільства щодо захисту життєво важливих інтересів людини, суспільства і держави від внутрішніх і зовнішніх загроз [7, с. 49].

Таким чином, головне призначення системи забезпечення національної безпеки – у досягненні цілей національної безпеки: відвернення реальних та потенційних загроз. Загрози національній безпеці України – явища, тенденції і чинники, що унеможливають чи ускладнюють або можуть унеможливити чи ускладнити реалізацію національних інтересів та збереження національних цінностей України [1, ст. 1].

Стабільність системи забезпечення національної безпеки України має розкриватися через високу її життєздатність, гнучкість, адаптивність до швидких змін та визначатися своєю організаційною структурою, рівнем керованості, технічним та фінансовим

забезпеченням, досконалістю інформаційних та комунікаційних систем, прогнозуванням негативних явищ, відверненням їх через вжиття превентивних заходів, розробкою сценаріїв дій у надзвичайних ситуаціях, наявністю резервних ресурсів, а також рівнем професіоналізму осіб, що приймають рішення [8, с. 8].

Отже, підсумовуючи викладене, слід зазначити, що забезпечення безпеки – одна з основних функцій держави. Основною умовою ефективності реалізації завдань захисту національних інтересів від реальних і потенційних загроз є прискорене реформування структур безпеки й оборони держави та підвищення ефективності функціонування всіх суб'єктів забезпечення національної безпеки.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про національну безпеку України» від 21 червня 2018 року № 2469–VIII.
2. Возжеников А.В., Кривельская Н.В., Макаренко И.К. и др. Общая теория национальной безопасности: учебн. / Под общ. ред. А.А. Прохожева. Москва: РАГС, 2002. С. 265; Возжеников А.В. Национальная безопасность (теория, политика, стратегия) : монография. Москва : НПО Модуль, 2000. С. 19.
3. Конституційно-правові засади національної безпеки України: монографія / В.О. Антонов; наук. ред. Ю.С. Шемшученко. Київ : ТАЛКОМ, 2017. 576 с.
4. Національна безпека України: стратегічні пріоритети та шляхи їх реалізації: матли «круглого столу» / За заг. ред. О.В. Литвиненка. Київ : НІСД, 2011. С. 37.
5. Богданович В.Ю. Воєнна безпека України: методологія дослідження та шляхи забезпечення. Київ, 2003. 322 с.
6. Косевцов В.О. Національна безпека України: теорія, реальність, прогноз. ЦМБСС. Київ : Сатсанга, 2000. 80 с.
7. Пашинський В.Й. Забезпечення оборони України: адміністративно-правові аспекти : монографія. Київ : ФОП Маслаков, 2018. 408 с.
8. Богданович В. Аналіз можливостей забезпечення національної безпеки України щодо всебічної підтримки безпекового супроводу реалізації національних інтересів. *Наука і техніка. Повітряні і Збройні сили України*. 2013. № 3(12). С. 3–12.